

EUTANAZIE

V době, kdy se u nás ještě o eutanazii nemluvalo, jsem slyšel zajímavé zamyšlení. Žijeme v míru, ale může být náš mír trvalý? Nebo je třeba se obávat, že může zase přijít nějaká válka? A jaká? Máme za sebou války národní, náboženské, občanské, sociální... a ten autor tvrdil, že další válka bude generační, že se mladí vzbouří proti starým.

Dnes na to často vzpomínám, protože propagovaná eutanazie není ničím jiným, než přípravnou fází takové generační války. Pokusíme-li se hledat v dějinách, zjistíme, že většinou došlo nejprve k nějakým chybám v myšlení, ve filozofii a náboženství – teorii i praxi, pak k nespravedlnostem, které vytvářejí napětí a vedou k hledání násilných, zkratových řešení, pokud se včas nepodařilo napravit chyby myšlení.

Chceme-li řešit etický problém eutanazie, musíme jít hlouběji a všimnout si, že dnešní myšlení změnilo pohled na člověka i na většinu základních hodnot. Když se nepočítá s věčností, s věčným životem, pak, když pozemskému životu začne chybět to, co se všeobecně považuje za nejvyšší hodnotu, totiž blahobyt v širokém slova smyslu, ztrácí hodnotu život sám.

Když se nepočítá s Nejvyšší autoritou, s Bohem, staví se na místo Boha člověk, který si osobuje právo stanovit, co je právo, pravda a spravedlnost, osobuje si právo rozhodovat i o životě člověka.

Člověk-bůh však žije egoisticky pro sebe, opojen pocitem božství, nedovede být pro druhé, jak to dělá Bůh-Láska, darující se z podstaty. (Bůh-Láska nemůže nemilovat. Kdyby láska nemilovala, nebyla by.) Takový člověk uzavřený do sebe není schopen milovat v pravém slova smyslu, být pro druhé i za cenu oběti, nemá děti, které jsou plodem lásky schopné oběti. Kde nejsou děti, nemůže být budoucnost. To není nějaká nauka, filosofie či náboženství, to je tvrdá realita logiky a čísel.

Vysoký politik si nedávno dovolil napsat do novin, že rodina pro něj není žádná hodnota. V jiných novinách ministerský úředník argumentoval pro umělé oplodnění nevdaných žen absurdním tvrzením: není prokázáno, že by absence rodiny dítě poškodila.

Nedostatek dětí a jejich špatná výchova v mnoha rozpadlých rodinách působí problémy i ekonomice. Napřed se zavírají školy, pak nemá kdo pracovat na důchodce. Podnikům chybějí pracovníci, tak se zvou cizinci a připravují se budoucí problémy národnostní, případně i náboženské. Nic nového. To tu už jednou bylo. Pro nedostatek pracovníků pozvala naše rozvíjející se společnost už ve 13. století Němce. Jak to dopadlo ve 20. století? Nejsem proti cizincům a přistěhovalcům, ale ptám se, jestli správně hledáme řešení současných problémů. Látat díry nestačí. Diagnóza je jistě složitější, ale zdá se, že za kořen, z něhož rostou naše problémy, můžeme označit nedosta-

tek lásky. Myslíme totiž sobecky na sebe a nedovedeme žít pro druhé – ani pro děti. Nestojíme o ně, protože láska k nim vyžaduje oběť, které nejsme schopni. Ptáme se, jestli si rodina může dovolit další dítě, o co všechno přijde. Zisk má větší cenu než láska, svědomí a mravní zásady. Ovšem ve společnosti bez Boha je logické, že chybí láska. Vždyť Bůh je láska.

Připomeňme k tomu ekonomický dopad na další generaci, když žijeme jako společnost na dluh (státní rozpočet má obligace na mnoho let dopředu a jen na úrocích dnes platí veliké miliardy ročně). Kdo to zaplatí? Naše děti. Kdo má dělat na naše důchody? Naše děti. Ale je jich tak málo, že nemohou unést takové zatížení. Můžeme se pak divit, že se mladá generace, kterou starí nevychovali a jen neúměrně zatížili, chce zbavit starých, kteří jsou drazí, kteří jsou překážkou jejich blahobytného života, jaký jim byl ukázán rodičovskou generací jako ideál? Jeden předstupen už u nás dávno kvete: máme světový primát v „pohřbech bez pohřbů“ – kremace bez rozloučení. To dost významně svědčí o vztahu ke starší generaci.

Kdysi se vyprávěl vtíp s hluboce pravdivým obsahem: „Jak se definuje domov důchodců? Pomsta za jesle.“ Děti byly dány do moderního zařízení, protože byly překážkou úspěšného života. Proto ve stejném stylu odpověděly rodičům, když se stali zátěží úspěšného života dětí, a daly je do patřičného zařízení pro staré. Není pak možné ve stejném duchu definovat eutanazii jako pomstu za potrat? Kdo zasévá zlo, nemůže sklízet dobro.

Jsem vděčný všem, kteří poctivě hledají řešení tak významného problému, i těm, kteří prosadili rozvoj hospiců jako důležitých nástrojů, kde nejde jen o konkrétní pomoc jednotlivým lidem, i když ta je na prvním místě, ale i o změnu smýšlení ve společnosti. Dovolují si však všechny prosit o pomoc při řešení tohoto komplexního problému v kořeni. Jestli se křesťanská Evropa nevrátí k životu z evangelia, z něhož vyrostla, nebude mít budoucnost. Jak ukazuje tvrdá realita, bez náboženství se dlouhodobě žít nedá. Taková společnost umírá. Nebude-li Evropa křesťanská, bude třeba muslimská, ale nebude bez náboženství. Jediným dobrým řešením pro Evropu je držet se vlastní identity. Jsem přesvědčen, že návrat ke kořenům může přinést nové ozdravení celé společnosti. Nepůjde to však bez objevení Krista a jeho osobního přijetí. Bez něho není možná křesťanská etika ani kultura.

+ Jan Graubner
Světlo 48/2007

